

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom:
za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četr " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četr " 2 " 60 "

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Oznanila:
Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
č. kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
večje pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisk je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

SLOVENSKI NAROD.

Slovenci in državni zbor.

VI.

Naši državni poslanci so zopet za eno upanje revnejši. Ena zadnjih sej jih ga je vzela. Poljsko prijateljstvo jim je po ledeni in umazani Donavi splavalo v črno morje. Čitateljem „Slov. Nar.“ smo že v zadnjem listu poročali, kako se je to godilo. Bukovinec baron Petrin je stavil predlog, naj se spremeniute državnih osnovnih postav v smislu razširjenja deželne avtonomije, kakor se zahtevajo v poljski resoluciji, raztegnejo na vsa kraljestva in vse dežele, ki so v državnem zboru zastopane, in odbor, ki ima poročati o poljski resoluciji, naj bi poročal trdi o tem predlogu. Petrinov nasvet so kakor znano podpirali samo Bukovinci in Slovenci in pa 4 pošteni Nemci. Poljaki ga niso podpirali in po časopisih smo brali, da so Poljaki zato tako ravnali, ker trdijo, da ima Petrinov nasvet samo ta namen, speljati poljsko resolucijo ad absurdum, ali po slovensko: razkriti njeno smešno neizvršljivost. Ali je šlo to Poljakom iz srca, ali pa so hoteli svojo priliznenost do vlade pokriti z razigranim plaščem praznih izgovorov, to je nam malo mar. Gotovo in neovrgljivo je, da so Poljaki odpovedali Slovencem svoje prijateljstvo in prijateljsko podporo: slovenski državni poslanci so za eno upanje, za enega prijatelja revnejši. To upanje in prijateljstvo ni bilo vsakdanje: našim poslancem je bilo v državopravnem obziru vse, kar so imeli; zdaj ko so oboje zgubili, zgubili so po našem prepričanju vsako podlogo v državnem zboru dunajskem. Kaj pa dá, naše prepričanje je pogosto drugačeno nego prepričanje gg. državnih poslancev. Naše prepričanje je od nekdaj bilo, da je zveza Slovencev s Poljaki ne le neplodna, ampak naravnost školjiva; od kar naš list izhaja, svaril je Slovence pred poljsko polzko stezo, svaril pred poljskim polzkom prijateljstvom.

Na naša svarila se nam je odgovarjalo s „političnimi otročaji“ in pridevki še manj po „olikanem Slovencu“ dišečimi; poljsko prijateljstvo je požrlo dosti slovenskega prijateljstva.

Cesar nismo mogli mi doseči s prošnjami in z razlogi, to so storili Poljaki s svojim nedejanjem; poslužimo se besedi poljskih poslancev: Poljaki so prijateljstvo Slovencev s Poljaki dotirali — ad absurdum! Ko bi mi ne bili strasti in osebne občutljivosti že davno oddali na žrtvenik domovine, denes bi imeli „politični otročaji“ bogato priliko odškodovati se z na-mekom in obrestimi. Ne bomo se odškodovali! Ne bomo obrajtavali. Za to ni prikladen oni trenotek, ko se je drugače mislečemu razbilo dolgo gojeno upanje, ko so se mu začele tla pod nogami zibati, ko mu je nastopila obupna doba, katero je najživeje in resnične popisal naš Prešeren v kratkih 4 vrsticah, ki jih je postavil svojim pesmim na celo: „Srce je prazno, srečno ni!“ Mi bi bili popolnoma odškodovani za vse, če so se naši poslanci, ko so se zastonj ozirali v zbornici po podpornikih njih predloga, ko so Poljaki demonstrativno obsedeli, ko je Petrinov nasvet ravno za silo našel še toliko podpore, da mu niso naravnost poti pokazali iz zbornice, če so se pravimo naši poslanci oni trenotek spomnili svojih rojakov in volilcev, in če jih je obšla misel, da slovenski rod ne sme dalje biti igrača dunajskim hegemonom, in ne več zastopan v zboru, kjer nimajo za potrebe narodov ali razuma ali pa srca, ali pa obojega ne.

Kar se tiče nasveta samega, razvidno je že iz tega, kar smo pisali v zadnjem listu, da nam ne zadošuje. Petrinov nasvet — tudi ko bi ga zbornica potrdila — bi rešil zadeve mrtvih dežel in kronovin, nikakor pa ne zadev živih narodov. Kakor zdaj stojí avstrijski odnosaji, ni treba zadowoliti vojvodstva kranjskega, kraljevine gališke, vojvodine štirske itd.,

ampak treba je zadowoliti narodom in popolnom se zlagamo s tem kar piše zadnja „Politik“: „V Avstriji nimamo samo poljskega, ampak imamo tudi česko, slovensko, dalmatinsko, če kdaj heče tudi rusinsko in z ozirom na Tirolsko in na rastočo nemško federalistično stranko tudi — nemško vprašanje.“ Slovensko vprašanje pa je zedinjena Slovenija in za to v okvirih Petrinovega nasveta ni prostora. Petrinov nasvet bi imel za nas le potem kaj vrednosti, ako se nam dovoli naše narodno združenje.

Vendar je Petrinov nasvet druge dvojne vrednosti. Ena teh vrednosti nam je razkrila „Politik“ rekoč: „dobro je, da se je Evropa po Petrinovem nasvetu — stavljenem v tem zboru brez glave — na novo na to opomnila, da avstrijsko ustavno vprašanje daleč sega čez meje zapadne Galicije; ali že s početka tak nasvet v dunajskem državnem zboru ni na pravem mestu, ker je moral vsak pametem politikar — torej gotovo tudi Petrin — že davno sprevideti, da je ta državni zbor in ta vlada popolnoma (total) nesposobna, rešiti avstrijsko ustavno vprašanje in torej tak nasvet le ceniti po njegovi vrednosti. Baron Petrin bi bil svoj nasvet le s tem mogel raztolmačiti, ko bi bil s svojimi tovariši vred že davno državnemu zbornu hrbet obrnil.“

Mi nasvetu pripisujemo še drugo vrednost in naravnost rečemo: dobro je, da se stavlja ravnino v državnem zboru. Med adresnim besedovanjem in zdaj ko se je Hasner pokazal kot ministerskega prvomestnika, čulo se je dostokrat iz nemško-poslanskih in ministerskih ust, da je t. i. ustavna stranka pripravljena zadowoliti narodom, deželam in kraljestvom, a to le na poti ustavnosti in v okvirih ustawe. Petrinov nasvet je bil gotovo ustavno popolno korekten in parlamentaren. Ali so ga Nemci le v toliko podpirali, da bi bil mogel priti v pošteno parlamentarno obravnavanje? Ne! Ko bi se ne bili našli 4 nemški poštenjaki,

Listek.

Harambaša.

(Zgodovinsko-romantičen obraz. Češki spisal Pr. Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.)

Črni oblaki se preganjajo po nočnem nebi; le-sèm jih véter seganja, tū zopet se delajo različne podobe, ki nebo skóz-nje pogleda časi pa časi; ali prižene se zopet drug oblak — ter nebo in krajino zavije v temo. Neprijazna, žalostna je noč.

Kedar koli zvezde posvétijo skozi oblake, précej nekako laže oko preletí krajino. V dolini, prav na podnožji goram, ki strle v višino, tako da jelke i smreke na temenu jim sezajo v oblake, vihar pa jih uklanja sèm in tjè, da se človeku zdi, kakor da se zatò pripogibljo, da bi oblati lehko mogli čez i med njimi dalje — v dolini pred gorami so narazna, temna poslopja, kakor kake kopice; nad njimi pa v zvezdnem svitu leskečajo polumeseci nad munarami mesta Sarajevo tako, kakor na piramidah.

V grobovi tihoto je vtopljen krajina, samo vihar razsaja po propadih in žlebinah po gorah, i žvižga tako, kakor šakal v pustini. Te bosniške gore, kako so vse razkosane, na koliko strani, — i koliko je propadov po njih: tukaj pusta skala strlf izmed drevja, tū zopet visi i strmi v dolino, tako da popotni velikrat mora lesiti čez ostro skalovje, prebresti močvirne žlé-

bine, prédno prisopiše góri na greben, od kodar jasnega dné sokolje oko lehko ogleda vso krajino na obéh stranéh na dolgo i široko; od kodar vidi po zahodnej plati tjkaj čez Sarajev i po vzhodnej noter do Drine, kder se že črno srbski lesovi. Góri na vrhi pak so tla razvita: tū zijo temna brezna, tū se greben vije navzgor, da se tvori skolovje, iz kega gledajo globoke luknje. Priroda je tū divja tako, kakor bi prav tukaj hotela kazati svojo najbogatejšo različnost.

V enej teh globeli, kamor izvédavo oko skoro ne more prodréti, — tū je čudovit tabor. Blezu dvajset moških sem ter tej leži po tléh. Sredi njih pojemlje velik ogenj; le časi pa časi se še pokaže plamen, ali vzlété iskre. Moškim okrog ognja, vlasti okrog ogorkov, na prvi pogled se jim pozná, kdo so. Izpod čapek — globoko čez glavo potisnenih se jim vijó dolgi lasje, zvésta podoba, da nijsa pokolenje uboge raje, kterej surovo turško gospodstvo na smrtno kazen zapoveduje, da si mora striči lase — na znamenje svoje sužnosti. Struke malomarno ležé spéčim po krepkih telesih. Človeku se zdi, da so ti moški odeti z njimi zatò, da jim krijo i rose varujó orožje: puške, hanžare in samokrese, pa ne za tega délj, da bi svoje gospodarje gréle v némem mrazu. Hajduku še na mar ne pride nikoli tista razvajenost; pa tudi, sàj ne utegne pomehkužiti se. Hajduka se ne prime ni solnčna vročina, niti mraz. Ker se neprenehoma borí z vragom svoje domovine, se sovražnikom Krišćeve vere; davno se je žé odvadil varnej strehi, i ker ga skoro slehrni

dan teró nadloge, zatò je utrjeno njegovo telo, tako rekoč: požulilo se je pod milim nebom. —

Nad to globelijo, v kterej so se hajduci raztabrili, strmi ostrokrožna skala, nespristopna povsodi, na sredi pa razpokla tako, kakor s zagozdo bil razklal jo kdo na dvé polovici; a v tej odprtini zije globoka, črna propast. Te skale prednja polovica — strmeča hajdukom nad taborom, ta je navpična, kakor bi jo bil človek otesal; le zadej, kdér se je odtrgala od druge polovice, raste po njej pritlično grmovje, ki je v skaline zarilo svoje koreninje. Na poloviški blezu se odpira špilja, ki bi ne mara bila dobro zavetje, ko bi se le vedelo — kodi bi vā-njo prišel človek. A pa kaj, česa neki ne zná hajduk?!

Eden spečih vzdigne glavo, čapko — čez oči pokrit z njo, pomakne na zatilnik, okrog sebe ozre se i pogleda v oblake, ki so se prav kar na malo časa raztrgali takó, da je mesec v poslednjej četrti — megleno zakaljen, precèj temotno svetlobo lili na zemljo. Še enkrat se bistrejše ogledne po svojih tovariših i čemerno odmaje z glavo.

„Vrag vendar!“ — huskne sam sebi, „zopet ga nij tū, zopet se mi potaplje ta hajdurjev sin! — Ob poslednjih besedah si pokriža ustna, zatò da ne bi duši kvarno bilo, kar so objestno črhnila usta, i da bi ne všla v želodec ni slina, ki je bila na jezici, ko je hajdr drknil z njega, za tega délj je pljunil pred-se. Nij varno — kader je človek še le izbudil se zjutraj, pa če že hudiča ima na jezici.

bi se Petrinov nasvet niti v ustaven okvir ne bil mogel uriniti, in na ustavn poti izrečene želje dežel in kraljestev ne bi bile naše niti posluha pri varuhih ustave. Onim 4 Nemcem pa zdaj nemški časniki očitajo „lahkomišjenost pri podpiranju smešnih predlogov.“ Da so Poljaki peli svoj: „Sam jedel, sam pil!“ to je bilo naprej videti, saj so v deželnem zboru lvovskem vedno povdarjali, da hočejo avtonomijo sami zase in je Groholski v odboru na novo povedal, da se Galicija briga samo za svoje potrebe in da ne pozna federalističnega načela. Da pa so Nemci svoje oblube o uvaževanji na ustavn poti izrečenih želj in tirjatev še gorce dementirali in tako sami sebe na laž postavili, to je zasluga Petrinovega nasveta. Kdor do zdaj ni vedel, koliko je vredna svečano dana beseda ustavoverneževa, zvedel je to pri podpiranju Petrinovega nasveta — in to je dobro. Ako je dozdaj veljal prigovor: „graeca fides, nulla fides,“ smemo ta prigovor od zdaj zanaprej javno raztegati tudi na ustavoverneževa, kar tu storimo rekoč: Decembbris fides — nulla fides! —

Dopisi.

Iz Šmarja na dolémjem Štirskem, 11. februarja. [Izv. dop.] Srenje šmarskega okraja naj bi tudi prošne pošljale ali peticionirale! Ali pa naj bi peticionirale proti konkordatu, proti samostanom, za napravo viših slovenskih šol ali drugih občekoristnih naprav? O ne! Peticionirale naj bi za okrajnega glavarja!

Za kaj vse hočejo nekteri rabiti avtonome srenej, naj kaže sledeči dogodaj. — Pred kratkim se je v lembičkem trgu uradno opravilo opravljalo zavoljo naprave nove kuracije, h kateremu opravilu je bil od c. k. okrajnega glavarstva v Celji odpisan g. pristav dr. W. Omenjeni gospod je to priliko v to porabil, da je med zbranimi začel agitirati za g. komisarja T. v Celji priporočaje, naj bi srenje šmarskega okraja vsakako pristopile prošni slavnega okrajnega zastopstva v Celji in ž njim vred pri vši gosposki prosile, da bi se g. T. imenoval za okrajnega glavarja v Celji. G. dr. W. je ob enem vedel priporavljati, da bode isto tako storilo tudi mnogo srenj drugih sodnjih okrajev, in to tem bolj, ker je g. T. poštenjak in rojen Celjan (Cillierkind). Ne more biti naša naloga iskati po razlogih, zarad katerih je slavno okrajno glavarstvo v tem slučaju peticioniralo, kakor nam tudi nikdar ni prišlo na misel dvomiti o poštemenem značaji g. T., eno vprašanje pa si moramo vendar dovoliti do g. dra. W.:

„Polunoč je žé za nami!“ — zopet omeni sam sebi in še enkrat pogleda kvišku: zopet je v oblake zavit mesec. „Hm, kar je užé popreje dozdévalo se mi, vspešna preža bode to; malo oblačno je, veter ne pusti pršeti, pa tudi ne more boljše biti,“ — dejal je, vsake roke dva prsta stisnil mej ustna i presunljivo žvižgnil, da se je različno razlezalo okrog i okrog. Nij še daleč po skalnih razpoklinah odmèval žvižg, a uže so bili po konci vti tovariši, da-si so pred tem trenotijem še vti bili vtopljeni v trdo spanjje.

„Po konci, na nogo, junaci! Dobro tako!“ — prikima starček, „Lep kos pota imamo do tijakaje; ugodnejše bode, da bodo mi čakali, da nam ne odnesó pet ti mohamedanski psi. Sveti Sava!“ — razhudobljen vskrikne, „ti hudiči bi potlej veselico obhajali v Saiajevu — po vseh haremih bi tiste proklete lehkoživke šepetale, Turek — da je okanil starega Aladena, mene pa bi moral sram biti v dno srca; ali nij rēs, junaci?“ — obrne se k svojim tovarišem, vstane, poravna pas na sebi i samokres i handžar vtakne zá-nj.

„Aj, resnici, harambaša!“ — oglasi se mej vstali eden i z rokavom gladi svoje puški lice, „da bi le odletélo nekoliko več turških glav, tudi v Sarajev bi šli, ko bi bilo treba; bogme da, ne smijal bi se Turek dolgo časa!“

„Verujemo, da bi se ne!“ — oglesi se jih na potrditev nekekoliko, drugi pa so — prezamišljeni v orožiji i streljivo, zato le prikimali. (Dalje prih.)

„Ktere zasluge ima g. T. posebno za naš sodnji okraj, da bi imeli mi vsled teh zaslug kaj vzrokov višim gosposkam podajati prošnje, naj bi se g. T. imenoval za okrajnega glavarja celjskega? Ali morebiti mislite, da se brez g. T. ta služba ne bo podelila gotovo kacemu, poštenjaku?“ Mi vsaj tudi brez prošnje pričakujemo poštenjaka na to važno mesto.

Da je pa g. T. rojen Celjan, to mu moremo tako malo med zasluge šteti, kakor malo kdo v naših očeh kaj več velja, če je rojen grof. — Pustite torej, g. dr. W., take exoffo agitacije in izvolite samo to spoznati, da ljudstvo vselej iz lastnega nagiba in rado-voljno časti može, ki so si vedeli s svojim pravičnim in človekoljubnim vedenjem pridobiti ljubezen in prijaznost ljudske. Ako o takih možeh in taki ljubezni še nič ne veste, ogledite si pri priliki zahvalna pisma, ktera so tukajšne srenje poslale g. okrajnemu glavarju Vratiču v slovenji Gradec.

Iz Notranjskega 11. februar. [Izv. dop.] O cenzuri se je v prejšnjih časih med Nemci mnogo pisarilo.

Mi Slovenci smo manj imeli opraviti s to slaboglasno napravo policijskega absolutizma. Letos pa smo tudi Notranjci občutili, kaj je cenzura in kako lepo se dá rabiti, če hoče kak birokrat stare šole Slovencem ktero zasoliti. Naj Vam dogodbico popišem. 30. januarja t. l. je imela idrijska čitalnica krasno veselico. Igrali so glediščno igro „Bob iz Kranja“ in iz Noličeve priročne knjige dvogovor: „Rodoljubja zmaga“. Eden idrijskih rodoljubov je bil za obé igri zmalal nove dekoracije, ki so se jako dopadle. Tudi igralo se je gladko in ne-ustrašeno, dasiravno so se imeli diletanti do zadnjega trenotka batiti, da jim glediščno igro prepové idrijska gospoška pod vodstvom znanega poslauskega ponudnika Höchtlina. Vprašali me boste, kako je mogoče igro prepovedati? Čuje: Ko so se bila pravila idrijske čitalnice v potrditev poslala, rešila so se s tem, da mora čitalnično vodstvo vse dramatične igre, ki bi imele priti kedaj na oder, v cenzuro poslati okrajni gospoški. Ker vemo, da se po vseh čitalnicah igra brez vsake cenzure, tudi nam ta naprava ni posebno prijetna. 22. jan. t. j. na dan volitve torej povpraša predsednik idrijske čitalnice ravno v Idriji nazočega okrajnega glavarja, g. Ogrinca, ali bi ne bilo vse eno, ko bi se v čitalnici predstavljale igre brez poprejšnjega okrajnega cenzurovanja, kakor se to vselej godi, ako se napravi kakšna predstava v javnem rudniškem gledišči, zlasti pa ker se je imela igrati igra „Bob iz Kranja“, ki se je predstavljal menda že na vseh čitalniških odrih, ktera tedaj ne more imeti ničesar nevarnega. G. okrajni glavar v svoji skriti nevolji zarad volitvenega izida odgovori, da on (Ogrinec) ne prejema nobene odgovornosti in da si bodo imeli čitalničarji sami pripisavati, ako bodo imeli zarad necenzurirane igre kakšne sitnosti. Akoravno je g. Ogrinac knjižico „Bob“ v rokah imel, morali smo jo vendar radi ali neradi še enkrat v Planino poslati, kjer je obležala do predstave. Čitalnica dalje tudi ni vprašala, ali bo igra g. okrajnemu glavarju po volji ali ne. Diletanti so jo tedaj igrali brez vsake skrbi in nihče si ni mogel misliti, da je v njej kaj spodtaljivega. Dva dni po predstavi pa dobijo od srenjske gospoške igre, določilo okrajnega glavarja in pa še posebej en „tekst“ od župana. Ogrinčovo določilo, se-veda nemški, ker je čitalnica nemšk zavod in ker je Konrad svojim uradnikom zaukazal, da morajo pridno nemški pisariti in se v nemščini vaditi, glasi se v izvirniku: *)

In Erledigung des Einschreitens vom 26. d. M. wird die „ausnahmsweise“ Bewilligung zur Aufführung des zur Einsicht vorgelegten Stückes „Bob iz Kranja“ unter Weglassung des kleinen vernünftigen Sinn biethenden Gesanges Seite 31 durch Dilettanten am 30. d. M. Abends gegen genaue Beobachtung der einschlägigen Vorschriften hiemit ertheilt.

K. k. Bezirkshauptmannschaft.

Loitsch zu Planina, am 28. Jänner 1870.

Ogrin z m. p.

Tako se glasi „ukaz“ našega okrajnega „paše.“ Höchtlnov „tekst“ čitalnico opominja, da mora v prihodnje prej prisiti dovoljenja in cenzure da bode prošnja

*) Taki nemški „amtssysty“ prestavljati tudi ne gré, ker v prestavi zgubi vso svojo uradno romantiko

Vredn. mogla se o pravem času rešiti in da se bode predstavljalo pod občinskim nadzorovanjem (polizeiaufsicht), kakor to veleva glediščna predstava. Kar se tiče „polizeiaufsicht“, se tudi zarad zakasnjenega odloka g. župan ne more pritoževati, kajti pri predstavi je bilo nazočih več Höchtlnovih pajdašev. In ti može so, zlasti ker sta bila med njimi dva znana renegata, gotovo svoj policijski posel tako dobro opravili, kakor bi ga mogel le opraviti policist ex offo.

Kolikor morem pozvedati, zdaj idrijski diletantje pričakujejo udarca g. Ogrinca, ki se bode vsakako hotel maščevati, da se je pel oni „keinen vernünftigen Sinn biethender Gesang“ na 31. strani. Kako bode on svojo kazeno odločil, to sam večni Bog vedi, kajti da g. Ogrinec svojo cenzuro vodi po drugih policijskih pravilih, nego drugi okrajni glavarji in c. k. namestnija sama, vidi se že iz tega, da je g. Ogrinec iz omenjene igre nektere stvari prepovedal, nad katerimi se do zdaj še ni spodikal nobeden Giskrinh organov in organčekov.

Iz Prage, 11. februarja. [Izv. dop.] Poljski emigrant Julian Klačko pride baje na Beustov poklic iz Pariza v avstrijsko ministerstvo zunanjih zadev. Ta reč je velike važnosti, kajti poljski časnikar Klačko zastopa en program. On je v zadnjem času mnogo po najrazširjenih časopisih francoskih (na pr. Revue des deux Mondes) pisal proti Slovanstvu, proti Čehom in posebno strastno proti Rusiji. On je sanjač velikopoljski. Ako torej pozivljejo Klačko-ta v dunajsko ministerstvo, pomenja to toliko kakor, obrniti se proti Rusiji in prositi za Klačkov svet. To bode za Avstrijo osodepolno.

— „Narodni Listy“ začenjajo vrsto člankov o programu generala Fadjeva. V prvem članku kažejo kako se je razvijala misel slovanske vzajemnosti na Rusem. Že l. 1660 je Jugoslovan Jurij Križanič klical ruskega cara naj bi pravoslavnim Slovanom pomagal izpod turškega jarma. Križanič je djal: „K tebi, o preveliki care, gleda narod slovanski, ti raztresene zberi. Ti si nam od boga dan, da bi pomogel zadonavskim Slovanom.“ Ni bilo zastonj Križaničeve klicanje. Rusko je pomoglo Srbom do samostojnosti, Rusko je branilo Črnogoro, Rusko je bilo in je Bolgarom upanje. Pa ne le turški Slovani, tudi Poljaki so imeli simpatije do Ruskega; dokler so samostalni bili, videli so v njem slovansko državo. To „N. L.“ z dati dokazujejo. Med Čehi je slovanska zavest prikazala se pred koncem preteklega stoletja po Dobrovskim. V Rusiji je ideja v širje kroge zašla po padcu Napoleonovim, celo v rusko vojsko. Iz ruske vojske je misel prišla bila za Aleksandra I., da se ima ruski absolutizem vreči in federativna slovanska republika vpeljati, kakor je v severni Ameriki. Iz teh krovov se je na Rusem rodilo skrivno društvo „zaveznih Slovanov.“ To društvo je imelo za cilj, v federativno republiko zvezati vse slovanske zemlje, z Moldavo in Valahijo vred. Udov, najodličnih oseb, je bilo 36. A l. 1825 so bili vsi zasačeni in so svoje plane plačali z življenjem. Vse eno pak se je ideja med višimi vojaškimi krogi v Rusiji ohranila in iz te šole je baje tudi general Fadjev.

Iz Dunaja, 13. februar. [Izv. dop.] Ko sem nekdaj po domovini potoval, kazali so mi pri Dravi (tik vode) prazen prostor, in zraven to povest pravili: Na tem prostoru je stala pred toliko leti krema. Neko noč so tam ljudje plesali in med plesom je prišla povodenj in Drava je odnesla hišo in plesalce, in vse so poginili. — Tako je zdaj z ubogo Avstrijo. Okoli in okoli nje se zbirajo oblaki, vode rastó, povodenj že čujemo priti. Na Francoskem, na Rusem, ob Balkanu, v Bukareštu, v Srbiji: povsod grmi. Avstrija je v sredi. Pa namesti, da bi zbrala otroke, navdušila jih prednojim opaše meč ob ledja: lasamo se vrlo med sabo, in če nam kdo naravnost kaže — naši ekscelenc — godejo staro vižo naprej, in mi ne popustimo, rekši si: če pride povodenj, naj pride, vzela bo naše sovražniki, mi bomo izplavalni. Da, žalostno je!

A pri nas na Dunaji je predpust, in smo „alle weil fidel, fidel.“ Še državni poslanci so veseli, kajti povabljeni so na dvorni ples in plesali bodo. Prosim! To je napredek „nove ere“, da so povabljeni. Le berite „Morgenpost“, ona ima to črno na belo zapisano.

Da je Avstija bolna, to je že tako ena stara friza, da me je majhno sram zapisati jo. Nekaj drugega bi pa rad zapisal, — jaz sem boječ človek, pa miren človek: torej Bog me varuj da bi „mir kalil“; le tega ne!

Ali bode iz zaledje Petrinó-vega predloga prilezla zedinjenja Slovenija? Kdo bo to vedel. Naši državni poslanci delajo tako tiho politiko, in tako veliko, da jo mi — profanum vulgus — še ne umemo. Bog ve torej, s čim bodo strmeče slovenstvo razveselili, kader se enkrat odgrne zastor v svete kulise, kjer so „politične tkalske statve“, tja na katerih dr. Toman in Svetec tkata dragoceno obleko za golo našo domovino. Torej pa potrprimmo, saj moramo, če prav nočemo.

Politični razgled.

Mestno zastopništvo v Karlovcu, edinem včem narodnem mestu na Hrvaškem, je sklenilo cesarju predložiti prošnjo, naj se ostra preiskava naredi, ktera bo skazala, ali je istina, da hrvaška vlada (in Rauch) nepostavno ravna s prodajo limito-soli. Ravno tako naj se preiskava goljufija v zadevi lonjskega polja.

— Ob enem pa so vrlji Karlovčani sklenili v tej adresi

na cesarja opisati mu, kako je stanje na Hrvaškem.

En prepis te predstavke bodo poslali tudi Rauchu. —

Iz te spomenice navajamo konec, ki se glasi: Vaše veličanstvo! Javno mnenje v Hrvatski in Slavoniji je

pretrgalo svoje spone in prodrolo v javnost, daleč čez

granice naše zemlje. Javno mnenje zaznajnila hrvatskega bana barona Levina Raucha kot izvir nasilja.

Javno mnenje okrivljuje Raucha, da je zlo rabil vzvi-

šeni svoj položaj in v poslu lonjskega polja

delal na škodo zemlje in na svojo in svojih prijateljev

korist. V javnem mnenju je dostojnost barona Raucha ogredena. Zastopstvo mesta Karlovca stori svojo domoljubno dolžnost, ako se usodjuje pred prestolom vašega

Veličanstva podati kratek načrt javnega stanja Hrvatsko-Slavonske kraljevine.“ „Zatočnik“ kliče trikrat

slavo Karlovcu in pravi: „Poka zora, dan bode. Še se

lomi solnce skozi oblake in meglo. Mi vidimo zmago

(nad magjaroni), in največ bode Karlovci zaslužen za

njo, ki ni bil nikoli premagan.“

Iz Dalmacije pišejo, da se Bokelji ustavlajo

ljudskemu štenju. Ravno tako protestirajo zoper to,

da bi se nove trdnjave in ceste za vojsko delale.

Srbski vladni listi („Vidov dan“, „Jedinstvo“)

so naenkrat začeli možato govoriti in pred vsem sve-

tom izpovedajo, da Srbija ne bode nikdar dopustila,

da bi Turki segli po Črni gori. Znamenito je, da

srbski listi Turke in njih prijatelje opominjajo, da bodo

našli slovanske moći združene, ako segnejo po enem

delu slovanske zemlje.

V Petrogradu se posebna komisija posvetuje

o tem, kako bi se zedinila pravoslavna cerkev z an-

gliansko. Ruska vlada se kaže tej misli prijazna.

V pruski zbornici poslancev so našli, da je

prejšnji finančni minister Heydt ravnal proti posojilni

postavi l. 1867 in več izdal, nego je bilo dovoljeno.

Bismarck si je mnogo prizadel pregovoriti poslance naj

bodo prizanašljivi. A sklenili so kljubu temu, da se

ima stvar preiskavati dalje.

Bavarska poslanska zbornica je sprejela osnovo

adrese z 78 proti 62. „Patriotična“ večina je zavrgla

10 „liberalnih“ volitev.

V Parizu je policija že spet pozaprila več

ljudi, ki so se bili zarotili cesarja Napoleona usmrtiti.

Po pismih, ktera so pri teh teh zarotnikih baje naj-

dena, je tudi Rochefort kompromitiran.

Razne stvari.

* (Mariborska čitalnica) je imela zadnjo nedeljo besedo s plesom. Govoril je dr. Zarnik o širjenji in zamiranji plemen ali ras. Govornik je z obširnimi v to vprašanje sezajočim statističnim in zgodovinskim znanjem kazal, kako se je to in ono narodno pleme srečavši se z drugim po dozdaj ne preiskanah naravnih postavah umikalo in raznarodilo; n. pr. —

kako je med romanskimi vselej francosko pleme prevadalo, pa v Ameriki podleglo zopet angleškemu; kako so Nemci v slovenskih in poljskih okrajih rastli in rili matematično naprej, pa v sokobu s Francosi in Rusi vselej plemensko odrinjeni bili; kako nekulturni Rumuni vedno dobivajo in se množe na škodo više izobraženemu Magyarstvu in celo Srbsku itd.

* (Loška občina) poleg Zidanega mosta je poslala prejšnjemu celjskemu okraju glavarju g. Vratiču sledoč zaupnico: „Blagorodni gospod! Vaši častiti dopis dne 26. prosinca t. l. št. 6. præs., s katerim ste nam Vaše ločenje iz našega okraja oznaniti in od nas se posloviti blagovolili, smo z osupnenim in tužnim srcem prebrali. Vaša ločitev, blagorodni gospod! nas te u bolj v srce peče, ker ste ravno Vi prvi glavar celjskega političnega okraja bili, kteri ste pravice slovenskega naroda ne samo spoznali, temveč pravičen brez hinavščine, nestansk, radovoljen, za svoj težavni poklic čisto sposoben, ste si v kratkem pridobili celo naše zaupanje. Bog z Vami! Mi Vas ne bomo pozabili, temveč v hvaležnem spominu Vas vedno ohranili. Postavili ste si sami spominek v naših srcih, ktere nam nihče več ne bo podrl. Blagovolite sprejeti še zagotovo, da našega spoštovanja in naše hvaležne udanosti do Vas konca ne bo.

Občina Loška blizu zidanega mosta dne 12. svinčana 1870. leta. Martin Potočin l. r., župan; Andre Jurkovič l. r., Jože Skerta l. r., svetovalca; Andre Vovčak l. r., Franc Kajtna l. r., Dragotin Ferdo Ripšl l. r., Andre Pražen l. r., Jože Novak l. r., Jaka Srebovčak l. r., Jože Bunček l. r., Gašpar Lesjak l. r., Jernej Kajtna l. r., Jaka Morini l. r., odborniki.

* (Atžije sloboda tisku). Pražki časopis „Slovan“ naznana na čelu svoje 12. štev., da jo bila 10. in 11. štev. tega lista policijsko konfiscirana, brez da bi se bili naznani razlogi. — „Narodni listy“ so bili zopet konfiscirani; kaj enacega se zdaj sploh sliši vsak dan iz Prage. Čehi imajo torej čisto prav, če pravijo: Živila tiskovna svoboda!

* (Slovensko-bistriški filologij). Ni-mamo sicer v Slovenski Bistrici više šole, kakor 4 razredno glavno, tudi je med prebivalci mestica le malo tacih, ki so svoje hlače trgali po klopeh srednjih in viših šol, vendar imajo nekteri Bistričani prirojeno filologično žilo, da je res škoda, ka se niso izurili v tej vednosti. Lehko bi sloveli kot profesorji na deseti šoli v Vrhniku. Beseda: nemškutar, tisoč in tisočkrat rabljena, kdo bi si mislil, da imaš v sebi toliko strupa skritega, skoro toliko, kolikor bi ga nam Slovencem nosil. Telji tega častnega naslova vsaki dan privoščili. Čujte torej, vi učeni filologi in učite se besede iz korerine izpeljavati. Nemškutar je sestavljen iz nemšk in kutja, magjarski: pes, torej pomeni: nemški pes; ktor ne verjame, naj povpraša pri naših bistriških filologih, ki so to besedo tako razložili g. častnikom tutkajšnjega huzarskega eskadrona, kteri so se tudi bili udeležili pri besedi in se prav dobro zabavali.

* (Ministersko spoštovanje srenjske in okrajne avtonomije). „N. fr. Pr.“ vé pri-povedovati, da vladar ni potrdil volitve g. dr. Braunerja za mestnega župana praškega. Ravno tako se je potrjenje odreklo g. dr. F. L. Riegerju, ki je bil izvoljen za prvi mestni župan okrajnega zastopa hotjeborškega. Ovira je pri obeh samo to, da sta izvoljeni deklaranta. Tako se v Avstriji spoštuje pošteno politično prepričanje in pa ljudska volja, kteri gg. ministri niti ne dopuščajo, da bi si v avtonomnih zadevah izbirala one može, do katerih ima največ zaupanja.

* (Čemu so vendar le dobrí nemški časniki tudi v narodnem obziru.) Naši domači pa tudi oni nemški časniki, ki se radi vedejo kot zagovorniki in zastopniki slovenskih zadev, trdovratno molče o vprašanji, ali naj slovenski državni poslanci še dalje na Dunaji ostanejo ali pa naj odidejo. Še tega ne, da bi registrirali glasove onih časopisov, ki tirajo izstop. Da ne bi se misli, ktere „Slov. Nar.“ razvija o izstopu, popolnoma med nemškim svetom pogubile, za to skrbita ljubljanski „Tagbl.“ in pa „N. fr. Pr.“, zlasti zadnja je v sabotnem listu prinesla obširen

posnetek prihodnih naših uvodnih člankov pisanih pod napisom „Slovenci in državni zbor“. Tudi to je dobro, bodo vsaj dunajski državniki zvedeli, da se ne slaga vse slovenstvo z ravnanjem naših državnih poslancev. Česar torej nočajo storiti naši „prijatelji“, to so po svoje storili naši politični in narodni nasprotniki.

* (Mestni odbor ljubljanski) V „Tagbl.“ beremo: „Volilni zapisniki za nadomestivne volitve ljubljanski srenjski odbor za leto 1870 so sestavljeni in bodo 4 tedne v magistratnem ekspeditu ležali, kjer si jih more vsakdo ogledati. Pritožbe se morejo do 20. februarja pismeno ali ustno pri mestnem magistratu oznaniti.“ — Po skušnjah zadnjega leta smemo pričakovati, da se bodo Slovenci narodniji volitve udeležili.

* (Ivan Vončina) prejšnji podžupan v Reki, zdaj lastnik „Zatočnika“ pozivlje c. kr. ministra Wagnerja, naj v osmih dneh prekliče svojo, v odseku državnega zbera izrečeno besedo: „da je bokeljski upor delo jugoslovanske propagande, ktera enako dela proti Avstriji kakor proti Turški.“ Vončina Wagnerja spominja na „stanovite dogovore“, ktere je Wagner lani imel. Ker minister gotovo ne bo preklical, radovedni smo, kaj bode g. Vončina o njem in njegovih dogovorih razodel.

* (Danica) se nad Döllingerjem in Mihelisom tako-le znosi: „Kaj pa nemški „kandelabri“ ali svetiljnaki, ki hočejo po vsi sili zbrane očete v Rimu s sijanjem nemške vede razsvetliti? So ti mar „lučinisci“, ki bodo nad zvezde stavili stolček svoje modrosti in sv. Duha mojstrovali, ki govorí po vesoljnem zboru? Čakajte malo. O Döllingerji pravi „Unità catt“ da je sad srednje vede, zedinjene z obilno nečimernostjo. Temu lučnjaku so poslali poohvalo nekteri brati slavški „lampaši“, med katerimi sta dva Baltzerja in nekteri drugi od kvasa „hermezijanske zmote.“ Kaj čete s tacimi? O svetiljnaku Mihelis-u pravi „Unità“, da je učen in učenik, ali v njegovem umovanji ni ne uma (logike), ne zgodovine, ne dobrega kusa. Tudi nekaj praških vseučitlinišnih profesorjev je Döllingerju z adreso pritrilo . . . „Scientia inflat“, — to je neovržena resnica.“ Zdaj sta pa gotovo proč, teologa Döllinger in in Mihelis.

* (V novem mestu) je 6. februar za vodenico umrl pater Generoz Maršal, učitelj na ondotni normalki, in bivši vodja začetnih šol v Kamniku, v 60. letu svojega življenja.

* (Mesto celovško) ima po najnovejšem številjenju 15 tisoč prebivalcev. Kakor povsod moramo tudi tukaj obžalovati, da se ni nikjer zapisovala narodnost. Vladajoči nemški stranki je pač bilo do tega, da se celo število Slovanov v Avstriji ne bi prišlo na svitlo. Res vlada se je tako Slovanom na papirji izognila, upajmo, da se jim ne bo vedela izogniti v dejanji, kar je morda ležeča na Slovanih samih.

* (Isotka čitalnica v Dalmaciji) je pri svojem slovesnem otvorenji poslala Zatočniku telegram, v katerem pozdravlja graničare „sokolove bana Jelačića, brambovce hrvaške pravice.“

* (Dosedanji oskrbnik kranjske posilne delalnice) g. Stadler stopi iz deželne službe Kranjske in preide v službo deželnega odbora štirskega.

* (Rusija) ima več zemlje, nego vse države v Evropi. Ona ima 365 tisoč kvadratnih milij. Vsa Evropa le 182 tisoč kvad. milij. Od tega ima Rusija večino (skoraj 100 tisoč kv. m.) — Po vsem tem ima Rusija že zavoljo tega prihodnost, ker v njej beračija posestnikov (proletariat) ni mogoča, dolgo stoletij ne. Rodovitne zemlje je dovolj, če bi jo še taka nesreča v vojski zadela, če izgubi Poljsko in Finsko. Rusija ima še dovolj zemlje, da s samimi Rusi s časom napolni število 100 milijonov Rusov.

Dunajska borsa 11. februar.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	60 fl. 60 kr.
5% metalike z obresti v maju in nov.	— " — "
Enotni drž. dolg v srebru . . .	70 " 50 "
1860 drž. posojilo . . .	97 " " "
Akcije narod. banke . . .	725 " — "
Kreditne akcije . . .	266 " 60 "
London . . .	124 " 20 "
Srebro . . .	121 " 60 "
Cekini . . .	5 " 84 "

Dva praktično izurjena pomočnika zlatarskega in srebrninarskega dela dobita za dobro plačilo stalno službo.

??? Kje ???

Pri

August Thiel-u,

lastniku prve in največje prodajalnice juvel, zlatarskega, srebrninarskega in blaga iz kineške srebrnine v gospodskih ulicah (Herrngasse), Paier-jeva hiša v

Mariboru.

Tisti ki znajo gravirati, imajo prednost.

(1)

Pri meni se sprejme en učenec kupčijstva.

Mora biti 15—17 let star, dotedno šolsko sposobnost imeti in na tanko slovensko znati. Drugi pogoji se zvedo osebno ali pismeno pri

Ferd. Langman-u,
trgovcu v Laškem trgu.

J. Lacher-jeva velika zaloga polišne oprave (meubles) v Mariboru

priporoča bogato razvrsteno zalogu omar, postelj, miz, stolov, madracov na pereših, žimnastih madracov, zrcal, od najizvrstnejega blaga do najpriprostejega.

Cena je čudovito nizka.

Ravno tam
dobivajo praktični mizarski posločniki stalno delo in dober zaslužek.

(2)

(1) Stalna pomoč proti spolovni slabosti!

Originalna izdaja v 30. natisu izdane za vsacega koristne knjige:

Der persönliche Schutz od
Lavrentius-a.
(osebna varnost) imenovana Zdravniški sve-

Fasse Muth tovalec

v telesnih slabostih. En vezek 232 strani s 60 anatom. podobami. V zavitek zapečaten. Cena 1 tolar 10 sr.gr = 2 f. 40 kr., dobiva se po vseh knjigozaložnicah, kakor tudi pri Geroldu & Comp., Stefansplatz na Dunaju.

30 načinov! Ta visoka številka odvisno dela vsako drugo priporočanje. Vsak izvirne izdaje od Lavrentiusa mora biti zapečaten s tvo ponatisnem pečatom, na kar naj se pazi!

Čudeži novejega časa

so izvrstno regulirane ure, ki se s poroštenim pismom za sledečo prenizko ceno prodajajo, samo da bi se dosegel veči konsum. Torej naj bi mihče ne zgrešil dobre, prilike in naj se vsakdo preskrbi s tem za vsako hišo potrebnim in koristnim predmetom.

Za vsak uro se daje garantija.

1 prav čedna ura z lepo okinčanim bronsastim ščitom in posteklenjenim kazalom	fl. 1.40
1 ravno taka z lepo posteklenjenim porcelanastim ščitom	1.60
1 iste vrste z bilom	2.80
Z budilnikom [ropotcem] za 20 kr. dražja.	
1 ura, velika oblika, prav lepo izdelana s porcelanastim ščitom	fl. 2.80 do 3.20
1 ravno taka, najlepše okinčana, krasno dekorirana, z bilom	fl. 3.90 do 4.50
1 ura z najlepše malanim prednjim delom in prav pozlačenim okvirom ali lepo rezlanim švicarskim podobarskim delom, vse z bilom	fl. 5, 6, 7, 8.—

Salonske ure iz brona s steklenim pokrivalom in stajalom, prav lepe, vsaka fl. 2 do fl. 2.60
1 ura srednje velikosti fl. 3.20
1 ura velika fl. 4.50
1 najbolje izdelana angležka popotna ura z bilom, ki gotovo o pravem času zбудi, velja z vtim vred fl. 6.—

Dobro regulirane švicarske žepne ure z dveletno garantijo, prav čedna oblika z lepo novo zlato verižico . fl. 4.86

Vsakovrstne ure, tudi take ki tudi niso omenjene, prodajajo se cenej nego kje druge.

Dobro regulirana solnčna ura s kompozitem, v žepni obliki, po kateri se more vrediti vsaka mehanična ura, velja samo 25 kr. Dobiva se edino v novem velikem

kraso - bazarji A. Friedmann na Dunaju.

Praterstrasse Nr. 26. (3)

(3)

Zahvala in priporočilo.

Na farnem zvoniku v Pod sedi, kterege smo leta 1862 s kositarjem novo pokrili, je dežnica in znežnica skoz $6\frac{1}{2}$ let v mnogih krajih tekla na posstrešje, dasiravno smo kositar med tem večkrat latali in streho popravljali. Slučajno in po dobrem priporočilu smo naposlед gospoda Franca Kasperiča, špenglarskega mojstra iz Maribora, v svojo faro poklicali, in ta nam je na vso zadovoljnost cele fare mesece maja t. l. kositarjevo streho na farnem stolpu s čudovito uravnostjo in hitrostjo zalatal in pobraval.

Ker je od dokončanega dela sem že osem mesecev preteklo in je med tem že dovolj deževalo in snežilo, a na cerkvenem zvoniku najmanje ni zapaziti, da bi bila voda streha premakala, čutimo se podpisani primorani v imenu vse fare zahvaliti se gospodu Francu Kasperiču za njegovo previdnost in pridnost, s ktero je svoje delo opravil, in ga kolikor najbolje priporočamo zaupanju vseh stavbarjav, zlasti pa predstojništvom cerkvenih konkurenč.

V Pod sedi. 31. decem. 1869.

Matija Kunej, odbornik. Franc Preskar, predstojnik cerkvene konkurenčne in župan.

Franc Levstik, odbornik. Luka Rebulec, cerkmožer.

Franc Ročec, odbornik. Luka Rebulec, cer